

Vec C-488/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

10. august 2021

Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:

Court of Appeal

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. júl 2021

Žalobca/Odporca:

GV

Žalovaní/Odvolatelia:

Chief Appeals Officer

Social Welfare Appeals Office

Minister for Employment Affairs and Social Protection

Írsko

Attorney General

THE COURT OF APPEAL (ODVOLACÍ SÚD, ÍRSKO)

[*omissis*]

VO VECI ÚSTAVY

VO VECI ZÁKONA O EURÓPSKOM DOHOVORE

O ĽUDSKÝCH PRÁVACH Z ROKU 2003

MEDZI/

GV

ŽALOBCA

-A-

**CHIEF APPEALS OFFICER, SOCIAL WELFARE APPEALS OFFICE,
MINISTER FOR EMPLOYMENT AFFAIRS AND SOCIAL
PROTECTION, ÍRSKO A ATTORNEY GENERAL**

ŽALOVANÍ

NÁVRH NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

ČLÁNOK 267 ZFEÚ

[*omissis*]

Court of Appeal (Odvolací súd) Írska [*omissis*] týmto predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“ alebo „Súdny dvor Európskej únie“) návrh na začatie prejudiciálneho konania v zmysle článku 267 ZFEÚ.

PREJUDICIÁLNE OTÁZKY

- 1 Court of Appeal (odvolací súd) týmto predkladá Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
  - i) Je odvodené právo na pobyt priameho príbuzného po vzostupnej línii pracovníka občana Únie podľa článku 7 ods. 2 smernice 2004/38/ES podmienené trvalou závislosťou tohto príbuzného od pracovníka?
  - ii) Vylučuje smernica 2004/38/ES, aby hostiteľský členský štát obmedzil prístup k dávke sociálnej pomoci rodinnému príslušníkovi pracovníka, ktorý je občanom Únie, ktorý má odvodené právo na pobyt na základe

svojej závislosti na tomto pracovníkovi, ak by priznanie takejto dávky znamenalo, že už nebude od pracovníka závislý?

- iii) Vylučuje smernica 2004/38/ES, aby hostiteľský členský štát obmedzil prístup k dávke sociálnej pomoci rodinnému príslušníkovi pracovníka, ktorý je občanom Únie, ktorý má odvodené právo na pobyt na základe svojej závislosti na tomto pracovníkovi, ak by priznanie takejto dávky znamenalo, že daný rodinný príslušník by sa stal neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu?

Právo na pobyt v zmysle smernice 2004/38/ES

- 2 Smernica 2004/38/ES stanovuje podmienky, ktorými sa spravuje výkon práva na voľný pohyb a práva na pobyt občanov Únie a ich rodinných príslušníkov. Právo na pobyt uvedené v smernici 2004/38/ES je podmienené splnením určitých podmienok.
- 3 Článok 3 smernice upravuje pojem „*oprávnené osoby*“, ktorý zahŕňa občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte a ich rodinných príslušníkov. Článok 2 ods. 2 stanovuje, že pojem „*rodinný príslušník*“ znamená:
- a) manželský partner;
  - b) partner, s ktorým občan Únie uzavrel registrované partnerstvo na základe legislatívy členského štátu, ak legislatíva hostiteľského členského štátu považuje registrované partnerstvá za rovnocenné s manželstvom, a v súlade s podmienkami stanovenými v príslušnej legislatíve hostiteľského členského štátu;
  - c) priami potomkovia, ktorí sú mladší ako 21 rokov, alebo sú nezaopatrenými osobami a takéto osoby manželského partnera alebo partnera, ako je definovaný v bode b);
  - d) závislí priami príbuzní po vzostupnej línii a takéto osoby manželského partnera alebo partnera, ako je definovaný v bode b).
- 4 Žalobca vo vnútroštátnom konaní (odporca v odvolacom konaní), GV, je rodinným príslušníkom v zmysle článku 2 ods. 2 písm. d), tzn. spadá pod definíciu závislého priameho príbuzného po vzostupnej línii.
- 5 Kapitola III smernice stanovuje rozsah práva na pobyt, ktoré môžu vykonávať osoby, ktoré spĺňajú podmienky podľa ustanovení smernice. Článok 6 udeľuje právo na pobyt na obdobie až troch mesiacov bez akýchkoľvek podmienok alebo akýchkoľvek formalít okrem požiadavky mať platný preukaz totožnosti alebo pas.
- 6 Článok 7 stanovuje, že všetci občania Únie majú právo na pobyt na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ak:

- a) sú pracovníci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v hostiteľskom členskom štáte; alebo
  - b) majú dostatočné zdroje pre samých seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu, a ak majú komplexné krytie nemocenského poistenia v hostiteľskom členskom štáte; alebo
  - c) – sú zapísaní na súkromnej alebo verejnej inštitúcii, akreditovanej alebo financovanej hostiteľským členským štátom na základe jeho legislatívy alebo administratívneho postupu, s hlavným cieľom absolvovať študijný kurz, vrátane odborného vzdelávania; a
    - majú komplexné krytie nemocenského poistenia v hostiteľskom členskom štáte a predložili príslušnému vnútroštátnemu úradu dôkaz prostredníctvom vyhlásenia alebo iným rovnocenným prostriedkom, podľa ich rozhodnutia, že majú dostatočné zdroje pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu; alebo
  - d) sú rodinnými príslušníkmi, ktorí sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie, ktorý spĺňa podmienky uvedené v bodoch a), b) alebo c).
- 7 Článok 14 smernice 2004/38/ES upravuje podmienky zachovania práva na pobyt:
- 1. Občania Únie a ich rodinní príslušníci majú právo pobytu určené v článku 6, pokiaľ sa nestávajú neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu.
  - 2. Občania Únie a ich rodinní príslušníci majú právo pobytu určené v článkoch 7, 12 a 13, pokiaľ spĺňajú podmienky v nich stanovené.
- V konkrétnych prípadoch, ak existuje opodstatnená pochybnosť, či občan Únie alebo jeho rodinní príslušníci spĺňajú podmienky stanovené v článkoch 7, 12 a 13, môžu členské štáty overiť, či sú tieto podmienky splnené. Toto overenie sa nevykonáva systematicky.
- 8 Smernica 2004/38/ES priamo neupravuje prístup k systémom sociálneho zabezpečenia členských štátov. Umožňuje členským štátom obmedziť prístup k svojim systémom sociálneho zabezpečenia a vylúčiť osoby, ktoré nemajú právo na pobyt z možnosti využívať prístup k svojim systémom sociálneho zabezpečenia. Odôvodnenie 10 stanovuje:
- 10) osoby uplatňujúce svoje právo pobytu by sa však nemali stať neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas počiatočného obdobia pobytu. Preto by sa právo

pobytu pre občanov Únie a ich rodinných príslušníkov počas obdobia presahujúceho tri mesiace malo podriaďiť podmienkam.

9 Okrem toho odôvodnenie 21 stanovuje:

21) malo by sa však ponechať na hostiteľský členský štát, aby rozhodol, či udelí sociálnu pomoc počas prvých troch mesiacov pobytu alebo počas dlhšieho obdobia v prípade uchádzačov o zamestnanie občanom Únie iným, ako sú pracovníci, samostatne zárobkovo činné osoby alebo osoby, ktoré si zachovali tento štatút, alebo ich rodinní príslušníci, alebo udelí takýmto osobám pomoc vo forme príspevku na výživu počas štúdia vrátane odborného vzdelávania pred nadobudnutím ich práva trvalého pobytu.

10 V tejto súvislosti je relevantný aj článok 24 smernice o občianstve, ktorý stanovuje:

1. S výhradou takých osobitných ustanovení, ako sú výslovne uvedené v zmluve a v sekundárnom práve, všetci občania Únie, ktorí sa na základe tejto smernice zdržiavajú na území hostiteľského členského štátu, požívajú rovnaké zaobchádzanie štátni príslušníci tohto členského štátu v rámci pôsobnosti zmluvy. Výhoda tohto práva sa rozširuje na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu a ktorí majú právo pobytu alebo právo trvalého pobytu.

2. Ako výnimka z odseku 1 hostiteľský členský štát nie je povinný udeliť nárok na sociálnu pomoc počas prvých troch mesiacov pobytu ani prípadne počas dlhšieho obdobia stanoveného v článku 14 ods. 4 písm. b), ani nie je povinný pred nadobudnutím práva trvalého pobytu udeliť pomoc vo forme príspevku na výživu počas štúdia, vrátane odborného vzdelávania, pozostávajúcu zo študentských štipendií alebo študentských pôžičiek osobám iným, ako sú pracovníci, samostatne zárobkovo činné osoby, osoby, ktoré si zachovávajú takýto štatút a ich rodinní príslušníci.

Nariadenia Európskych spoločenstiev (voľný pohyb osôb) z roku 2015

- 11 Povinnosti vyplývajúce zo smernice 2004/38/ES boli prebraté do írskoho práva nariadeniami Európskych spoločenstiev (voľný pohyb osôb) 2015 (S.I 548 z roku 2015) (ďalej len „nariadenia z roku 2015“).
- 12 Článok 3 ods. 5 písm. b) nariadení z roku 2015 definuje „oprávneného rodinného príslušníka“ tak, že ním je:
- i) manžel/manželka alebo partner/partnerka občana Únie,

- ii) priamy potomok občana Únie alebo manžela/manželky alebo partnera/partnerky občana Únie –
    - I) do 21 rokov, alebo
    - II) osoba závislá na občanovi Únie alebo jeho/jej manžel/manželka alebo partner/partnerka, alebo
  - iii) závislý priamy príbuzný po vzostupnej línii občana Únie, alebo jeho/jej manžel/manželka alebo partner/partnerka.
- 13 Oprávnenie na pobyt v Írsku je stanovené v článku 6 nariadení z roku 2015 v súlade s článkom 6 ods. 3 písm. a), ktorý uvádza:
- 3) a) občan Únie, na ktorého sa vzťahuje článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia, môže mať v štáte pobyt dlhší ako tri mesiace, ak –
    - i) je zamestnancom alebo samostatne zárobkovo činnou osobou v štáte; alebo,
    - ii) má dostatočné zdroje pre samého seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestal záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu a má komplexné krytie nemocenského poistenia pre samého seba a svojich rodinných príslušníkov,
    - iii) je zapísaný na vzdelávacej inštitúcii, akreditovanej alebo financovanej štátom s hlavným cieľom absolvovať na nej študijný kurz a má komplexné krytie nemocenského poistenia seba a svojich rodinných príslušníkov a predložil ministrovi prostredníctvom vyhlásenia alebo iným rovnocenným prostriedkom, že má dostatočné zdroje pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestal záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu,
alebo
    - iv) s výhradou odseku 4 je rodinný príslušník občana Únie, ktorý spĺňa jednu alebo viac podmienok uvedených v písmenách i), ii) alebo iii).
- 14 Článok 11 ods. 1 nariadení z roku 2015 ustanovuje zachovanie práva na pobyt v Írsku. Uvádza:
- 11. 1) Osoba s pobytom v štáte podľa článkov 6, 9 alebo 10 nariadenia je oprávnená naďalej sa v štáte zdržiavať, kým spĺňa príslušné ustanovenia dotknutého nariadenia a pokiaľ sa nestane neprímeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu.

SKUTKOVÝ STAV VEDÚCI K PODANIU NÁVRHU NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

- 15 Skutkový základ sporu, na základe ktorého boli položené prejudiciálne otázky, je nasledujúci. GV je štátnou príslušníčkou Rumunska a matkou AC, rumunského občana bývajúceho a pracujúceho v Írsku. AC je tiež naturalizovaným írskym občanom.
- 16 GV mala pobyt v Írsku v rôznych obdobiach, vrátane rokov 2009 – 2011, potom sa vrátila do Rumunska. Z informácií uvedených v jej žiadosti o príspevok v invalidite vyplýva, že sa v období rokov 2011 – 2016 pohybovala medzi Írskom, Rumunskom a Španielskom. Minister for Employment Affairs and Social Protection (Minister práce a sociálnych vecí) (ďalej len „minister“) zastáva názor, že informácie, ktoré GV poskytla v súvislosti s týmto obdobím, sa líšili.
- 17 GV v čestnom vyhlásení uvádza, že posledných 15 rokov je od svojho manžela odlúčená a počas tohto obdobia je finančne závislá od svojej dcéry, ktorá jej pravidelne posielala peniaze. GV sa na podporu tohto tvrdenia odvoláva na prevody Western Union v rokoch 2007, 2008, 2011 a 2016.
- 18 V roku 2017 sa GV vrátila do Írska a od tej doby tu žije. GV v čestnom vyhlásení urobenom v rámci tohto konania že v roku 2017 utrpela degeneratívne zmeny v rámci progresu artritídy. Dňa 28. septembra 2017, t. j. krátko po návrate do Írska, podala GV žiadosť o priznanie príspevku v invalidite podľa Social Welfare Consolidation Act 2005, as amended (konsolidovaný zákon o sociálnom zabezpečení z roku 2005, v platnom znení) (ďalej len „zákon z roku 2005“). GV tvrdí, že má zákonný pobyt v Írsku ako závislý rodič pracovníka, ktorý je občan Únie. Minister zastáva názor, že GV má pobyt v Írsku ako závislý rodinný príslušník vo vzostupnej línii pracovníka, ktorý je občan Únie, a zákonná povaha tohto pobytu závisí od toho, či bude naďalej spĺňať stanovené podmienky pobytu.
- 19 V novembri 2017 bolo GV ministrom pridelené osobné číslo verejnej služby. Osobné číslo verejnej služby je jedinečné referenčné číslo pridelené osobám s pobytom v Írsku, na základe ktorého majú prístup k dávkam sociálneho zabezpečenia.
- 20 Žiadosť o príspevok v invalidite bola pôvodne zamietnutá rozhodnutím z 27. februára 2018. Proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie a 12. februára 2019 bolo toto odvolanie zamietnuté. V každom z týchto prípadov bolo konštatované, že GV nemá právo na pobyt v Írsku. Na základe žiadosti podanej v mene GV zo strany Crosscare, mimovládnej organizácie, bolo vykonané preskúmanie rozhodnutia o odvolaní. Rozhodnutím z 2. júla 2019 sa dospelo k záveru, že GV má právo na pobyt, ale nemá nárok na poberanie dávky sociálnej pomoci.
- 21 Následne bola podaná žiadosť Chief Appeals Officer (predseda odvolacieho orgánu úradu sociálneho zabezpečenia), aby preskúmal rozhodnutie vydané zo strany Appeals Officer (odvolací orgán úradu sociálneho zabezpečenia).

Rozhodnutie o tomto preskúmaní bolo vydané 23. júla 2019, v ktorom sa dospelo k záveru, že GV nemá nárok na príspevok v invalidite. Chief Appeals Officer uviedol, že Appeals Officer „*dospel k záveru, že [GV] bola závislý priamy príbuzný po vzostupnej línii občana Únie, ktorý pracuje v Írsku*“. Tiež bolo poznamenané, že Appeals Officer zastával názor, že GV „*tvrdila, že jej závislosť existovala skôr, ako [GV] prišla za dcérou do Írska*“. Chief Appeals Officer dospel vo vzťahu k právu na pobyt GV k nasledujúcim záverom:

„V súlade so smernicou 2004/38/ES a nariadeniami z roku 2015 (S.I 548 z roku 2015), ktoré smernicu prebrali, však právo na pobyt nie je bezpodmienečné. Smernica a nariadenia rozlišujú medzi ekonomicky aktívnymi osobami a tými osobami, ktoré ekonomicky aktívne nie sú.

Článok 11 S.I. 548 z roku 2015 zaoberajúci sa zachovaním práv na pobyt, stanovuje:

Osoba s pobytom v štáte podľa článkov 6, 9 alebo 10 nariadenia je oprávnená naďalej sa v štáte zdržiavať, kým spĺňa príslušné ustanovenia dotknutého nariadenia a pokiaľ sa nestane neprímeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu.

Hoci má [GV] v štáte právo na pobyt podľa článku 6, toto právo nie je bezpodmienečné a ona je na jeho území oprávnená mať pobyt, pokiaľ spĺňa ustanovenia článku 6 a nestane sa neprímeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu.

Nemyslím si preto, že Appeals Officer sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia z dôvodov, ktoré predložila pani Hetheringtonová v mene [GV], a za týchto okolností musím odmietnuť revíziu rozhodnutia, ktoré vydal Appeals Officer.“

Odkaz na „*článok 6*“ vo vyššie uvedenej pasáži je odkazom na článok 6 nariadenia vyššie uvedených nariadení z roku 2015, a nie na článok 6 smernice. Článok 6 ods. 3 písm. a) nariadenia zodpovedá a preberá článok 7 ods. 1 smernice do írskeho práva.

PRÍSPEVOK V INVALIDITE – RELEVANTÝ LEGISLATÍVNY RÁMEC

- 22 Príspevok v invalidite je stanovený v kapitole 10 časti 3 zákona z roku 2005 a je vyplácaný osobe, ktorá spĺňa kritériá ustanovené v článku 210 zákona z roku 2005, a to:
- a) Osoba dosiahla vek 16 rokov, ale nedosiahla dôchodkový vek.
  - b) Osoba je z dôvodu špecifikovaného zdravotného postihnutia podstatne obmedzená vo výkone práce, ktorá by v prípade, že by osoba týmto postihnutím netrpela, zodpovedala veku,

skúsenostiam a kvalifikácii tejto osoby bez ohľadu na to, či daná osoba využíva alebo nevyužíva služby pre vzdelávanie zdravotne postihnutých osôb podľa článku 68 Health Act, 1970 (zákon o zdraví z roku 1970).

- c) Týždenné prostriedky osoby, s podliehajúce odseku 2, neprekračujú sumu príspevku v invalidite (vrátane akéhokoľvek zvýšenia tohto príspevku), ktorý by bola splatný osobe podľa kapitoly 10, ak by táto osoba nemala prostriedky.

- 23 Príspevok v invalidite je dávka sociálnej pomoci, ktorá sa vypláca bez toho, aby jednotlivec musel platiť akékoľvek príspevky na sociálne poistenie. Ide o platbu, ktorá je financovaná zo všeobecných daní a na vnútroštátne účely je klasifikovaná ako platba príspevku.¹ Príspevok v invalidite je klasifikovaný ako osobitná nepríspevková peňažná dávka na účely nariadenia (ES) 883/2004. Je uvedený v prílohe X k nariadeniu 883/2004. Účelom príspevku je ochrana pred chudobou (pozri *Petecel v. Minister for Social Protection* [2020] IESC 41 v §29). Írsky štát vynaložil na vyplatenie príspevku v invalidite v roku 2018 celkovo 1,6 miliardy eur.
- 24 Aby mala osoba nárok na výplatu príspevku v invalidite, musí splniť kritériá oprávnenosti vrátane zdravotných kritérií a výšky príjmov. Zdravotné kritériá vyžadujú, aby bola osoba z dôvodu špecifikovaného zdravotného postihnutia podstatne obmedzená v možnosti získať zamestnanie takého druhu, ktoré by, ak by osoba týmto postihnutím netrpela, zodpovedalo veku, skúsenostiam a kvalifikácii tejto osoby, či už táto osoba využíva alebo nevyužíva službu školenia zdravotne postihnutých osôb podľa článku 68 zákona o zdraví z roku 1970. Výška príjmov zahŕňa kalkuláciu všetkých príjmov v súlade s pravidlami uvedenými v prílohe 3 k zákonu z roku 2005. To zahŕňa kalkuláciu všetkých príjmov a kapitálu, ktoré má jednotlivec k dispozícii. Kalkulácia príjmu zahŕňa akýkoľvek príjem, ktorý osoba dostane od člena rodiny. Príspevok v invalidite je platba, ktorá sa vypláca jednotlivcom, pokiaľ naďalej spĺňajú kritériá oprávnenosti.
- 25 Článok 210 ods. 9 zákona z roku 2005 vylučuje výplatu príspevku v invalidite osobe, ak táto osoba nemá obvyklý pobyt v štáte. Pojem obvyklý pobyt je definovaný v článku 246 ods. 1 zákona z roku 2005. Článok 246 ods. 5 zákona z roku 2005 vylučuje, aby mala osoba obvyklý pobyt v štáte (na účely zákona), ak nemá právo na pobyt v Írsku. Rozhodnutie napadnuté GV spočívalo v riešení otázky, či má právo na pobyt v Írsku a či bude alebo nebude v dôsledku straty svojho závislého postavenia neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu.

¹ Systém sociálneho zabezpečenia v Írsku zahŕňa univerzálne platby (napr. prídavky na deti), dávky (ktoré sú spojené s platbou príspevkov na sociálne poistenie [PRSI]) a financované fondom sociálneho poistenia) a príspevky (ktoré nie sú spojené s platbou akýchkoľvek príspevkov PRSI, ktoré sú financované zo všeobecných daní).

PRIEBEH KONANIA

- 26 Uznesením High Court (Vrchný súd) z 21. októbra 2019 bolo GV umožnené požiadať o súdne preskúmanie rozhodnutia Chief Appeals Officer z 23. júla 2019. Vec bolo prejednávaná sudcom Simonsom, ktorý vyniesol 29. mája 2020 rozsudok. High Court (Vrchný súd) vydal *order of certiorari*, ktorým zrušil rozhodnutie Chief Appeals Officer a okrem toho urobil vyhlásenie, že slová „*nebude... neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu*“ obsiahnuté v článku 11 ods. 1 nariadení z roku 2015 sú v rozpore so smernicou Rady 2004/38/ES v rozsahu, v akom sa vzťahujú na osoby uplatňujúce právo na pobyt podľa článku 6 ods. 3 písm. a) bodu iv) nariadení z roku 2015, ak je táto osoba rodinným príslušníkom občana Únie, ktorý spĺňa podmienky uvedené v článku 6 ods. 3 písm. a) bode i) nariadení z roku 2015.
- 27 Súhrnne možno konštatovať, že High Court (Vrchný súd) určil, že GV spĺňa definíciu rodinného príslušníka podľa článku 2 ods. 2 písm. d) smernice a že spĺňa požiadavku závislosti ustanovenú v článku 2 ods. 2 písm. d), pretože podľa názoru sudcu High Court (Vrchný súd) po zistení závislosti (rodinného príslušníka dotknutého občana Únie) v krajine pôvodu v čase, keď rodinný príslušník žiada o pripojenie sa k občanovi Únie v hostiteľskom členskom štáte, sa nevyžaduje, aby rodinný príslušník bol stále závislý na občanovi Únie na to, aby mal právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte. Sudca preto dospel k záveru, že GV má právo na pobyt v štáte a že neexistuje žiadna požiadavka „*podľa článku 7 ods. 1 písm. a) alebo 7 ods. 1 písm. b) o sebestačnosti v prípade pracovníka a závislého rodinného príslušníka.*“ Konštatoval, že Chief Appeals Officer pochybil a uviedol (v bodoch 85 a 86):

„85. Tak odôvodnenie Chief Appeals Officer, ako aj ustanovenia článku 11 nariadenia, o ktoré sa opiera, sú v rozpore s požiadavkami smernice o občianstve. Normotvorca Únie nariadil, že nie je pre členský štát neprimeranou záťažou, aby priznal závislým rodinným príslušníkom migrujúceho pracovníka právo na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o sociálnu pomoc. Požiadavka sebestačnosti sa nevzťahuje na závislých rodinných príslušníkov migrujúceho pracovníka, ktorí majú legálny pobyt v štáte viac ako tri mesiace.

86. Keďže je v súlade s právom Únie uložiť požiadavku sebestačnosti vo vzťahu k iným kategóriám občanov Únie v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. b) a článkom 7 ods. 1 písm. c) smernice o občianstve, článok 11 vnútroštátnych nariadení zachádza príďaleko a je neplatné v rozsahu, v akom údajne rozširuje takúto požiadavku na *závislého rodinného príslušníka* migrujúceho pracovníka, ktorý má legálny pobyt v štáte. Táto časť článku 11 nariadenia sa nemá uplatniť z dôvodu rozporu s ustanoveniami smernice o občianstve, ktoré majú priamy účinok.“

- 28 Chief Appeals Officer a minister sa odvolali proti tomuto rozhodnutiu na Court of Appeal (odvolací súd), ktorý určil, že je potrebné položiť otázku Súdnemu dvoru podľa článku 267 ZFEÚ.

ZHRNUTIE ARGUMENTOV ÚČASTNÍKOV KONANIA

- 29 Minister tvrdí, že slová v článku 11 ods. 1 nariadení z roku 2015 „*nebude... neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu*“ sú zlučiteľné so smernicou, ktorá sa uplatňuje na osoby ako GV, ktoré prichádzajú do štátu a uplatňujú si odvodené právo pobytu na základe toho, že sú závislými rodinnými príslušníkmi vo vzostupnej línii pracovníkov z radov občanov Únie, ktorí v štáte uplatňujú svoje práva na voľný pohyb. Minister tvrdí, že definícia rodinného príslušníka uvedená v článku 2 ods. 2 písm. d) smernice 2004/38/ES zahŕňa požiadavku, aby rodinný príslušník zostal závislý na občani Únie celú dobu, pokiaľ sa uplatňuje odvodené právo pobytu, a že odvodené právo pobytu zaniká vtedy, keď už závislosť neexistuje. Minister tvrdí, že ak by GV bol priznaný príspevok v invalidite, jej nároková závislosť na dcére by už neexistovala, a preto by už nemala odvodené právo pobytu v súlade so smernicou 2004/38/ES.
- 30 Na podporu tohto tvrdenia minister poznamenáva, že účelom smernice je ustanoviť za určitých podmienok právo na pobyt, a že akékoľvek právo požadovať sociálnu pomoc od členského štátu je dôsledkom možnosti uplatniť si právo na pobyt (pozri vec C-333/13 Dano/Jobcenter Leipzig (ECLI:EU:C:2014:2358) v §68 – 71). Minister tiež tvrdí, že Súdny dvor uznal, že členské štáty sú oprávnené obmedziť prístup do svojich systémov sociálneho zabezpečenia a iba osoby, ktoré splnia podmienky, na ktorých je založené právo na pobyt, budú mať nárok na dávky sociálneho zabezpečenia (pozri veci C-333/13 Dano/Jobcenter Leipzig v §73 - 75, C-140/12 Brey (ECLI:EU:C:2013:565), C-308/14 Komusia/Spojené kráľovstvo [ECLI:EU:C:2016:436] a C-67/14 Alimanovic (ECLI:EU:C:2015:597)].
- 31 Minister zastáva názor, že článok 11 ods. 1 nariadení z roku 2015 neobsahuje absolútnu prekážku vyplácania sociálnej pomoci, ale skôr posúdenie, či by poskytnutie predmetnej sociálnej pomoci na základe skutočností konkrétnej predmetnej veci znamenalo, že príslušný žiadateľ sa stane „*neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci štátu*“.
- 32 High Court (Vrchný súd) konštatoval, že otázka závislosti je konečne stanovená v čase, keď sa rodinný príslušník pokúša pripojiť k pracovníkovi, občani Únie, v hostiteľskom členskom štáte, t.j. že závislosť sa musí posudzovať iba „*v krajine pôvodu a v čase, keď rodinný príslušník žiada o pripojenie sa k občani Únie, na ktorom je závislý*“. Minister tvrdí, že toto zistenie nevyplýva zo spôsobu, akým tento súd posudzoval pojem závislosti. Minister poznamenáva, že existujúce rozhodnutia súdov sa zameriavajú na to, ako je možné vytvoriť závislosť (najmä pred príchodom do štátu), a nie na okolnosti, za ktorých je závislosť buď prerušená po príchode do štátu, alebo ako je možné posudzovať jej pokračovanie.

Podľa ministra tam, kde zanikne závislosť, zanikne aj odvodené právo na pobyt založené na tejto závislosti. To je možné vidieť napríklad na použití prítomného času („sú“ závislé osoby) v článku 2 ods. 2 smernice. Minister zastáva názor, že nič v práve Únie nebráni prehodnoteniu toho, či tvrdená závislosť, ktorá tvorí základ odvodeného práva na pobyt, naďalej existuje v hostiteľskom štáte. Naopak, článok 14 ods. 2 smernice potvrdzuje, že právo na pobyt podľa článku 7 smernice naďalej existuje, pokiaľ rodinný príslušník naďalej splňa podmienky stanovené v smernici.

- 33 V reakcii na odvolanie sa GV na vec 316/85 Lebon (ECLI:EU:C:1987:302) minister poznamenáva, že v takom prípade v kontexte skúmania práv uvedených v nariadení 1612/68 Súdny dvor rozhodol, že posúdenie závislosti je „*skutkový stav, konkrétne poskytnutie podpory pracovníkom bez toho, aby bolo potrebné určiť dôvody, pre ktoré pracovník podporu poskytuje*“ a že „*postavenie závislého člena rodiny nepredpokladá existenciu práva na výživné*“ (pozri tiež vec C-1/05 Jia, ECLI:EU:C:2007:1, v bodoch 36 a 37). Vo veci Lebon Súdny dvor tiež potvrdil, že nárok na sociálnu pomoc môže zaniknúť, ak je závislosť prerušená (pozri §14). Vo veci C-218/14 Singh (ECLI:EU:C:2015:476) bolo potvrdené, že právo na pobyt rodinného príslušníka v hostiteľskom členskom štáte na základe článku 7 ods. 2 trvá iba vtedy, ak splňa podmienky ustanovené v tomto ustanovení (pozri bod 57).
- 34 Minister ďalej poznamenáva, že Súdny dvor tiež rozhodol, že aby bolo možné kvalifikovať osobu ako závislú, „*musí existovať skutočná závislosť*“ (Vec C-423/12 Reyes, ECLI:EU:C:2014:16, bod 20; vec C-1/05 Jia, bod 20). Minister poznamenáva, že v rozsudku Reyes Súdny dvor potvrdil, že na to, aby bolo možné naplniť článok 2 ods. 2, je podmienkou, aby závislosť existovala pred vstupom do členského štátu (v bode 22), a konštatoval, že taká závislosť by mohla byť preukázaná pravidelným vyplácaním peňažnej sumy závislým osobám. Tiež bolo argumentované, že skutočnosť, že rodinný príslušník je schopný nájsť si prácu, nemá vplyv na výklad pojmu závislosti a že členský štát nemôže uložiť priamemu potomkovi, aby sa pokúsil získať prácu vo svojej krajine pôvodu na to, aby mohol byť považovaný za závislého, ani skutočnosť, že priamy potomok môže získať prácu v členskom štáte, nevyklučuje zachovanie postavenia „*závislej osoby*“ (pozri body 28 a 33). Minister však poznamenáva, že rozsudok vo veci Reyes sa týkal otázky vstupu do štátu, t.j. predbežného posúdenia závislosti pri príchode do štátu. Netýkalo sa to otázky, ako v tejto veci, či je možné stratiť status závislosti, ak má rodinný príslušník pobyt v hostiteľskom štáte.
- 35 GV tvrdí, že nariadenie článok 11 ods. 1 vnútroštátnych vykonávacích nariadení je nezákonné a *ultra vires* smernice o občianstve na základe toho, že ukladá podmienku, aby neboli „*neprimeranou záťažou*“ občanom Únie, ktorí pracujú v štáte, a ich kvalifikovaným rodinným príslušníkom, ako napríklad závislým priamym príbuzným po vzostupnej línii za okolností, keď žiadna taká podmienka nie je obsiahnutá v článku 7 smernice. Dcéra GV je občiankou Európskej únie, ktorá v štáte žije a pracuje už mnoho rokov; má preto právo na pobyt v štáte podľa článku 7 ods. 1 písm. a). GV, ktorá je závislým priamym príbuzným po

vzostupnej línii, má preto právo na pobyt v štáte v zmysle článku 7 ods. 1 písm. d). Ak má rodinný príslušník, ako napríklad GV, pobyt v členskom štáte podľa článku 7 ods. 1 písm. d) ako rodinný príslušník občana Únie s pobytom podľa článku 7 ods. 1 písm. a), nevzťahuje sa na neho pojem „*neprimeraná záťaž*“. GV tvrdí, že podmienky vzťahujúce sa na každú kategóriu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov sú taxatívne stanovené v článku 7 a že nie je na členských štátoch, aby ukladali ďalšie podmienky iné ako tie, ktoré sú stanovené v tomto článku. Požiadavka sebestačnosti sa obmedzuje na ekonomicky neaktívnych občanov a ich rodinných príslušníkov; a na študentov a ich rodinných príslušníkov. Pokiaľ ide o posledné menované osoby, kategória rodinných príslušníkov študenta, ktorí majú nárok na pobyt, je obmedzená podľa článku 7 ods. 4.

36 Okrem toho, ako uviedol sudca High Court (Vrchný súd) v bode 21 rozsudku „*právo na rovnaké zaobchádzanie sa vzťahuje nielen na občanov EÚ, ale vzťahuje sa aj na rodinných príslušníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín s právom na pobyt alebo s trvalým pobytom v hostiteľskom štáte.*“ Článok 24 ods. 2 povoľuje výnimku, podľa ktorej hostiteľský členský štát nie je povinný priznať nárok na sociálnu pomoc, ale táto výnimka sa uplatňuje iba počas prvých troch mesiacov pobytu (článok 6) alebo pre občanov EÚ, ktorí hľadajú zamestnanie [článok 14 ods. 4 písm. b)]; žiadna z nich sa v tejto veci neuplatňuje.

37 GV ďalej tvrdí, že tvrdenie ministra, že odkázanosť na sociálnu pomoc by znamenala, že GV už nie je závislá na jej dcére, nie je podložené judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie týkajúcom sa pojmu závislosť. Ako Súdny dvor uviedol v bode 21 rozsudku vo veci Reyes:

„Táto závislosť vyplýva zo skutkovej situácie, ktorú charakterizuje okolnosť, že hmotnú podporu rodinného príslušníka zabezpečuje občan Únie, ktorý využil slobodu pohybu, alebo jeho manžel (pozri v tomto zmysle rozsudok Jia, už citovaný, bod 35).“

38 V rozsudku vo veci Reyes bolo ďalej v bode 22 uvedené, že „*potreba hmotnej podpory musí existovať v štáte pôvodu takéhoto potomka alebo v štáte, v ktorom má tento potomok pobyt, v čase, keď žiada o to, aby sa mohol pripojiť k uvedenému občanovi*“ a že vyššie uvedené je splnené, keď existuje skutočnosť, že: „*občan Únie počas významného obdobia pravidelne zasiela tomuto potomkovi sumu peňazí, ktorú tento potomok potrebuje na uspokojovanie svojich základných potrieb v štáte pôvodu, je spôsobilá preukázať, že existuje situácia reálnej závislosti tohto potomka vo vzťahu k uvedenému občanovi*“ (v bode 24).

39 Súdny dvor Európskej únie sa v rozsudku vo veci Reyes zaoberal aj otázkou, či by rodinný príslušník mohol stratiť postavenie závislej osoby, ak sa už nachádza v hostiteľskom členskom štáte (v takom prípade nástupom do zamestnania rodinného príslušníka), keď v bode 33 daného rozsudku uviedol, že „*článok 2 bod 2 písm. c) smernice 2004/38 sa má vykladať tak, že skutočnosť, že rodinný príslušník sa vzhľadom na osobné okolnosti, akými sú jeho vek, vzdelanie*

a zdravotný stav, považuje za osobu, ktorá má reálnu šancu nájsť si prácu a okrem toho má v úmysle pracovať v hostiteľskom členskom štáte, nemá význam pri výklade podmienky „závislosti“ stanovenej v tomto ustanovení.“

- 40 Ako uviedol sudca High Court (Vrchný súd) v bodoch 51 až 52 rozsudku v tejto veci:

„51. Rovnaká logika platí aj vtedy, ak je *následná* strata závislosti spôsobená tým, že rodinnému príslušníkovi bola v hostiteľskom členskom štáte poskytnutá sociálna pomoc. Za predpokladu, že v štáte pôvodu bola v čase podania žiadosti o odvodené právo pobytu stanovená požadovaná závislosť, potom status pobytu status nie je dotknutý následným poskytnutím sociálnej pomoci.

52. Opačný výklad uplatňovaný v mene odporcov je nielen v rozpore s vyššie uvedenou judikatúrou, ale je tiež v rozpore s článkom 24 smernice o občianstve...“

- 41 GV s rešpektom nesúhlasí s tvrdením v mene ministra, že rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie v prípadoch, akými sú Lebon, Jia a Reyes, sa primárne zaoberajú otázkou, ako je možné vytvoriť závislosť na účely stanovenia počiatočného práva na pobyt namiesto otázky okolností, za ktorých je závislosť buď prerušená, alebo spôsobu, akým spôsobom je možné považovať ju za pretrvávajúcu. Presne o tejto otázke uvažoval Súdny dvor Európskej únie v rozsudkoch vo veciach Lebon a Reyes. Ako Súdny dvor uviedol v bode 20 rozsudku vo veci Lebon:

„Žiadosť o poskytnutie životného minima (‘minimex’) predložená členom rodiny migrujúceho pracovníka, ktorý je závislý na pracovníkovi, nemôže ovplyvniť postavenie žiadateľa ako závislého člena rodiny pracovníka. Rozhodnúť inak by znamenalo súhlasiť s tým, že poskytnutie životného minima by mohlo viesť k tomu, že žiadateľ stratí postavenie závislého člena rodiny, a v dôsledku toho odôvodniť buď odobratie samotného životného minima, alebo dokonca stratu práva na pobyt. Takéto riešenie by v praxi vylučovalo, aby si závislý člen rodiny pracovníka uplatňoval nárok na životné minimum, a z tohto dôvodu by porušilo právo na rovnaké zaobchádzanie s migrujúcim pracovníkom. Postavenie závislého člena rodiny pracovníka by sa preto malo posudzovať nezávisle od udelenia životného minima.“

Ďalej GV tvrdí, že v jadre ministrovho tvrdenia je zásadná nelogickosť, že kľúčovou otázkou sú okolnosti, za ktorých je závislosť buď prerušená, alebo spôsob, akým je možné považovať ju za existujúcu. Ak je, ako uvádza odporca, v súlade s rozsudkom vo veci Reyes a tam citovaných veciach, požiadavka preukázania závislosti na účely stanovenia štatútu kvalifikovaného člena rodiny zameraná na vytvorenie závislosti v krajine pôvodu, potom tvrdenie ministra, že je

tiež potrebné preukázať pretrvávajúcu závislosť v hostiteľskom členskom štáte, je úplne mylné.

- 42 Napokon sa v mene GV tvrdí, že postoj ministra by bol v rozpore s právom na rovnaké zaobchádzanie uvedeným v článku 24 smernice o občianstve, ktorý stanovuje iba tri výnimky, z ktorých sa žiadna v tomto prípade neuplatňuje. Táto skutočnosť bola potvrdená Súdny dvorom v spojených veciach C-22/08 a C-23/08 *Vatsouras* (ECLI:EU:C:2009:344), C-75/11 *Komisia/Rakúsko* (ECLI:EU:C:2012:605) a C-333/13 *Dano*. Ako potvrdil Súdny dvor vo veci C-46/12 *L.N.* (ECLI:EU:C:2013:97), pokiaľ ide o výnimku zo zásady rovnosti zaobchádzania stanovenú v článku 18 ZFEÚ, pričom článok 24 ods. 1 smernice 2004/38 je iba jej špecifickým vyjadrením, treba odsek 2 tohto článku 24 vykladať striktne a v súlade s ustanoveniami Zmluvy, vrátane tých ustanovení, ktoré sa týkajú občianstva Únie a voľného pohybu pracovníkov. Rozsudok Súdneho dvora vo veci *Brey* síce uvádza, že členské štáty majú „mieru voľnej úvahy“, no tiež uvádza, že ho nesmú využívať spôsobom, ktorý by ohrozoval dosiahnutie cieľa smernice 2004/38/ES.

ODÔVODNENIE PODANIA NÁVRHU NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA VNÚTROŠTÁTNYM SÚDOM

- 43 Napriek tomu, že sa judikatúra, na ktorú sa účastníci konania odvolávajú, týka položených otázok, žiadne z týchto rozhodnutí sa nezaobera presne otázkami uvedenými v tomto návrhu a nemožno tvrdiť, že záležitosti nastolené týmto konaním sú *acte claire*. Rozsudok vo veci *Lebon*, na ktorý sa GV odvoláva, pochádza z roku 1987 a týka sa smernice 1612/68. Uvedené otázky majú systémový význam tak z hľadiska plného rozsahu práv na pobyt, ktoré sa priznávajú závislým rodinným príslušníkom občanov Únie podľa smernice 2004/38/ES, ako aj z hľadiska oprávnenosti prístupu do systémov sociálneho zabezpečenia hostiteľských členských štátov zo strany takýchto rodinných príslušníkov. Otázky, ktoré nastolili, zahŕňajú výklad smernice 2004/38/ES, ako aj existujúcu judikatúru Súdneho dvora a Court of Appeal (odvolací súd) sa domnieva, že je potrebné rozhodnúť o položených otázkach, aby mohol rozhodnúť vo veci samej.

[omissis]